

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. kovo 15 d.*

„Jurisdikcija ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymas — Procesinių dokumentų įteikimas paskelbiant viešai — Atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos arba žinomos laikinos buvimo vietos valstybės narės teritorijoje nebuvimas — Jurisdikcija „delikto arba kvazidelikto bylose“ — Asmeninių teisių pažeidimas, kuris galėjo būti padarytas paskelbus nuotrauką internete — Vieta, kur įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti“

Byloje C-292/10

dėl *Landgericht Regensburg* (Vokietija) 2010 m. gegužės 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2010 m. birželio 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

G

prieš

Cornelius de Visser

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai M. Safjan (pranešėjas), A. Borg Barthet, J.-J. Kasel ir M. Berger,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. gegužės 25 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Danijos vyriausybės, atstovaujamos C. Vang,
- Airijos, atstovaujamos D. O'Hagan, padedamo SC A. Collins ir BL M. Noonan,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Varone,
- Liuksemburgo vyriausybės, atstovaujamos C. Schiltz,
- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér, K. Szíjjártó ir K. Molnár,

* Proceso kalba: vokiečių.

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir S. Grünheid,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados, priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su ESS 6 straipsnio ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio, 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) (OL L 178, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 399) 3 straipsnio 1 ir 2 dalių, 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 4 straipsnio 1 dalies, 5 straipsnio 3 punkto ir 26 straipsnio 2 dalies, 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 805/2004, sukuriančio neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą (OL L 143, p. 15; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 38), 12 straipsnio išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant G ir C. de Visser ginčą, susijusį su ieškiniu dėl atsakomybės už G nuotraukų, kuriose ji apsinuoginusi, patalpinių į internetą.

Teisinis pagrindas

Europos Sąjungos teisės aktai

Direktyva 2000/31

- 3 Direktyvos 2000/31 23 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Šia direktyva nesiekama nustatyti papildomų tarptautinės privatinės teisės taisyklių, susijusių su įstatymų prieštaravimais, ir nenagrinėja [nagrinėti] teismų jurisdikcijos; taikomos teisės nuostatos, nustatytos privatinės tarptautinės teisės taisyklėmis, negali riboti laisvės teikti informacinės visuomenės paslaugas, kaip nustatyta šioje direktyvoje.“

- 4 Kaip nustatyta šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje, šia direktyva siekiama „prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos funkcionavimo užtikrinant laisvą informacinės visuomenės paslaugų judėjimą tarp valstybių narių.“

- 5 Šios direktyvos 1 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva nenustato papildomų privatinės tarptautinės teisės taisyklių ir joje nenagrinėjama teismų jurisdikcija.“

- 6 Direktyvos 3 straipsnio „Vidaus rinka“ 1 dalyje nustatyta:

„Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad informacinės visuomenės paslaugos, kurias teikia jos teritorijoje įsisteigęs paslaugų teikėjas, atitiktų toje valstybėje narėje taikomas nacionalines nuostatas, kurios priklauso koordinuojamai sričiai.“

7 Direktyvos 2000/31 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės negali dėl koordinuojamai sričiai priskiriamų priežasčių riboti laisvę teikti informacinės visuomenės paslaugas iš kitos valstybės narės.“

Reglamentas Nr. 44/2001

8 Reglamento Nr. 44/2001 2 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Tam tikri skirtumai tarp jurisdikciją ir teismo sprendimų pripažinimą reglamentuojančių nacionalinių taisyklių trukdo patikimai veikti vidaus rinkai. Nuostatos dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą, yra labai svarbios.“

9 Šio reglamento 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Pagal šį reglamentą [Išskyrus šiame reglamente nustatytus atvejus] valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.

2. Asmenims, kurie nėra valstybės narės, kurioje jie nuolat gyvena, piliečiai, taikomos tos valstybės narės piliečiams taikomos jurisdikcijos taisyklės.“

10 Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

11 Reglamento 4 straipsnyje nurodyta:

„1. Jeigu atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra ne valstybėje narėje, kiekvienos valstybės narės teismų jurisdikciją pagal 22 ir 23 straipsnius nustato tos valstybės narės teisė.

2. Prieš tokį atsakovą bet kuris valstybėje narėje nuolat gyvenantis asmuo, neatsižvelgiant į jo pilietybę, taip pat, kaip tos valstybės narės piliečiai, gali naudotis toje valstybėje narėje galiojančiomis jurisdikcijos taisyklėmis, ypač I priede nurodytomis taisyklėmis.“

12 Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 2 skirsnio „Speciali jurisdikcija“ 5 straipsnio 3 punkte nurodyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

<...>

3) civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti, [teismuose].“

13 Šio reglamento to paties II skyriaus 8 skirsnyje „Jurisdikcijos ir priimtinumų tikrinimas“ esančiame 26 straipsnyje nustatyta:

„1. Jeigu atsakovui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra vienoje valstybėje narėje, byla iškeliama kitos valstybės narės teisme ir jis neatvyksta į teismą, teismas savo iniciatyva viešai paskelbia, kad neturi jurisdikcijos, nebent jo jurisdikcija numatyta šio reglamento nuostatose.

2. Teismas sustabdo bylos procesą, kol įrodoma, kad atsakovas turėjo galimybę laiku gauti bylos iškėlimo arba lygiavertį dokumentą, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos [pasirengti savo gynybai] arba kad buvo imtasi visų šiam tikslui būtinų priemonių.

3. 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1348/2000 dėl civilinių arba komercinių bylų teisminių ir neteisminių dokumentų įteikimo valstybėse narėse (OL L 160, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 227) 19 straipsnis taikomas vietoj 2 dalies nuostatų, jeigu pagal šį reglamentą bylos iškėlimo dokumentą ar lygiavertį dokumentą viena valstybė narė turi perduoti kitai valstybei narei.

4. Kai Reglamento (EB) Nr. 1348/2000 nuostatos netaikomos, galioja 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijos dėl civilinių ir komercinių bylų teisminių ir neteisminių dokumentų įteikimo užsienyje (toliau – 1965 m. Hagos konvencija) 15 straipsnis, jeigu bylos iškėlimo dokumentas, arba lygiavertis dokumentas, turi būti perduotas kaip nurodoma šioje konvencijoje.“

- 14 Reglamento Nr. 44/2001 III skyriuje „Teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas“ esančio 34 straipsnio 2 punkte nurodyta, kad teismo sprendimas nėra pripažįstamas:

„jei jis buvo priimtas atsakovui nedalyvaujant procese, ir jei atsakovas neturėjo galimybės laiku ir tinkamu būdu gauti bylos iškėlimo arba lygiavertio dokumento, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos [pasirengti savo gynybai], išskyrus jei atsakovas nepradėjo proceso siekdamas apskūsti tokį sprendimą, kai tai jam buvo įmanoma padaryti.“

- 15 Reglamento Nr. 44/2001 59 straipsnyje nustatyta:

„1. Teismas, norėdamas nustatyti, ar šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, kurios teismuose yra iškelta byla, taiko savo vidaus teisę.

2. Jeigu šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje kitoje nei valstybė narė, kurios teismuose yra iškelta byla, teismas, norėdamas nustatyti, ar minėtos šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, taiko tos valstybės narės teisę.“

Reglamentas Nr. 805/2004

- 16 Reglamento Nr. 805/2004 1 straipsnyje nurodyta, kad šio reglamento tikslas – sukurti Europos vykdomąjį raštą neginčytiniams reikalavimams, kad, nustačius minimalius reikalavimus, teismo sprendimai, susitarimai ir autentiški dokumentai galėtų laisvai judėti visose valstybėse narėse, iki pripažinimo ir sprendimo vykdymo neatliekant tarpinių procedūrų valstybėje narėje, kurioje turi būti vykdomas sprendimas.

- 17 Šio reglamento 5 straipsnyje „*Exequatur* panaikinimas“ nurodyta:

„Kilmės valstybėje narėje Europos vykdomuoju raštu pripažintas teismo sprendimas kitose valstybėse narėse pripažįstamas ir vykdomas, nereikalaujant vykdomumo patvirtinimo ir nesuteikiant jokios galimybės nepritari jo pripažinimui.“

- 18 Šio reglamento 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Reikalavimui, kuris yra laikomas neginčytinu, kaip apibrėžta 3 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose, teismo sprendimas Europos vykdomuoju raštu gali būti patvirtinamas tik tuo atveju, jeigu teismo procesiniai veiksmai kilmės valstybėje narėje buvo vykdomi laikantis šiame skyriuje nustatytų procedūrinių reikalavimų.“

19 Reglamento Nr. 805/2004 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas arba šaukimas į teismo posėdį skolininkui taip pat gali būti įteikiami vienu iš toliau nurodytų būdų:

- a) skolininko adresu asmeniškai įteikiant asmenims, gyvenantiems tame pačiame namų ūkyje, kaip ir skolininkas, arba jame dirbantiems;
- b) kai skolininkas yra darbdavys arba juridinis asmuo: skolininko verslo patalpose asmeniškai įteikiant jam dirbantiems asmenims;
- c) paliekant skolininko pašto dėžutėje;
- d) dokumentą paliekant pašte arba kompetentingoje valdžios institucijoje ir į skolininko pašto dėžutę įdedant rašytinį pranešimą apie įstaigoje esantį dokumentą, jei raštiškas pranešimas aiškiai nurodo teisminį dokumento pobūdį arba [tai], kad įteikiamas pranešimas turi teisinį poveikį ir pradeda skaičiuoti laiką iki nustatyto termino [pradedami skaičiuoti terminai];
- e) įteikiant paštu be patvirtinimo pagal 3 dalį, kai skolininko adresas yra kilmės valstybėje narėje;
- f) elektroninėmis priemonėmis, automatiškai patvirtinančiomis apie išsiuntimą, jei skolininkas iš anksto aiškiai sutiko su šiuo įteikimo būdu.

2. Šiame reglamente įteikimas pagal 1 dalies nuostatas yra neleistinas, jei skolininko adresas tiksliai nežinomas.“

Reglamentas (EB) Nr. 1393/2007

20 Remiantis 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) ir panaikinančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1348/2000 (OL L 324, p. 79) 1 straipsnio 2 dalimi, šis reglamentas netaikomas, jeigu nežinomas asmens, kuriam turi būti įteiktas dokumentas, adresas.

21 Reglamento Nr. 1393/2007 19 straipsnyje „Atsakovo neatvykimas į teismą“ nustatyta:

„1. Jeigu pagal šio reglamento nuostatas kitai valstybei narei turėjo būti perduotas šaukimas į teismą ar kitas lygiavertis dokumentas įteikimui, o atsakovas neatvyko, teismas sprendimo nepriima tol, kol nustato, kad:

- a) dokumentas buvo įteiktas valstybės narės, į kurią kreipiamasi dėl dokumentų įteikimo vietinėse bylose jos teritorijoje esantiems asmenims, vidaus teisėje numatytu būdu; arba
- b) dokumentas buvo faktiškai įteiktas atsakovui arba pristatytas į jo gyvenamąją vietą kitu šiame reglamente numatytu būdu;

ir kad bet kuriuo iš šių atvejų įteikimas ar pristatymas buvo atliktas laiku, kad atsakovas turėtų pakankamai laiko pasiruošti savo gynybai.

2. Kiekviena valstybė narė pagal 23 straipsnio 1 dalį gali paskelbti, kad, nepaisant 1 dalies nuostatų, teisėjas gali priimti sprendimą net ir tuo atveju, kai nebuvo gautas įteikimo ar pristatymo pažymėjimas, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

- a) dokumentas buvo perduotas vienu iš šiame reglamente numatytų būdų;

- b) nuo dokumento perdavimo dienos praėjo ne mažiau kaip šešių mėnesių laikotarpis, kuris, teisėjo nuomone, yra pakankamas konkrečioje byloje;
- c) nebuvo gautas joks pažymėjimas, neatsižvelgiant į tai, kad buvo dedamos visos pastangos jam gauti iš valstybės narės, į kurią kreipiamasi, kompetentingų institucijų ar įstaigų.

3. Nepaisant 1 ir 2 dalių, teisėjas skubos tvarka gali priimti nutartį taikyti laikinąsias arba apsaugos priemones.

4. Jeigu pagal šio reglamento nuostatas kitai valstybei narei turėjo būti perduotas šaukimas į teismą ar kitas lygiavertis dokumentas įteikimui ir teismo sprendimas buvo priimtas į teismą neatvykusio atsakovo nenaudai, teisėjas turi teisę atleisti atsakovą nuo teismo sprendimo apskundimo termino pasibaigimo pasekmių, jei įvykdomos šios sąlygos:

- a) atsakovas ne dėl savo kaltės per vėlai sužinojo apie dokumentą ir neturėjo pakankamai laiko pasiruošti gynybai, arba per vėlai sužinojo apie teismo sprendimą, kad suspėtų jį apskusti; ir
- b) atsakovas pateikė *prima facie* gynybos argumentų bylos nagrinėjimui iš esmės.

Prašymas dėl minėto atleidimo turi būti pateiktas per pagrįstą laikotarpį po to, kai atsakovas sužino apie teismo sprendimą.

Kiekviena valstybė narė pagal 23 straipsnio 1 dalį gali paskelbti, kad toks prašymas nebus nagrinėjamas, jeigu jis pateikiamas pasibaigus terminui, kurį ji turi nurodyti pranešime ir kuris jokių būdu neturi būti trumpesnis kaip vieneri metai nuo teismo sprendimo priėmimo dienos.

5. 4 dalis netaikoma teismo sprendimams dėl asmenų statuso ar veiksnio.“

Nacionalinė teisė

- 22 Vokietijos civilinio proceso kodekso (*Zivilprozessordnung*) 185, 186 ir 188 straipsniuose, susijusiuose su procesinių dokumentų įteikimu paskelbiant viešai, įtvirtintos tokios nuostatos:

„185 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas paskelbiant viešai

Procesinis dokumentas gali būti įteikiamas viešai jį paskelbiant (įteikimas paskelbiant viešai),

jei:

- 1) suinteresuotojo asmens gyvenamoji vieta nežinoma ir atitinkamo dokumento negalima įteikti jo atstovui ar įgaliotam asmeniui;
- 2) tais atvejais, kai juridiniai asmenys Prekybos registre privalo nurodyti savo veiklos vietos adresą nacionalinėje teritorijoje, dokumento negalima įteikti nei nurodytu adresu, nei Prekybos registre nurodytu asmens, įgalioto priimti įteikiamus dokumentus, adresu, nei kitu nevykdant jokios paieškos žinomam adresu nacionalinėje teritorijoje;
- 3) įteikimas užsienyje negalimas arba labai tikėtina, kad bus nesėkmingas, arba
- 4) dokumento negalima įteikti, nes įteikimo vieta yra asmens, kuris pagal Teismų įstatymo 18–20 straipsnius negali būti persekiojamas, gyvenamoji vieta.

186 straipsnis. Įteikimo paskelbiant viešai patvirtinimas ir įvykdymas

1. Teismas, į kurį buvo kreiptasi su ieškiniu, nusprendžia, ar leisti procesinį dokumentą įteikti paskelbiant viešai. Toks sprendimas gali būti priimtas ir ne teismo posėdyje.

2. Įteikimas paskelbiant viešai vyksta iškabinant pranešimą teismo skelbimų lentoje arba pateikiant jį elektroninėje informacinėje sistemoje, kuri teisme yra viešai prieinama. Pranešimas taip pat gali būti paskelbtas pranešimams skirtoje teismo elektroninėje informacinėje ir komunikacinėje sistemoje. Pranešime turi būti nurodoma:

- 1) adresatas;
- 2) adresato vardas, pavardė (pavadinimas) ir paskutinis žinomas adresas;
- 3) dokumento data, referencinis numeris ir bylos dalyko aprašymas, taip pat
- 4) vieta, kur galima susipažinti su dokumentu.

Pranešime turi būti nurodyta, kad dokumentas įteikiamas viešai paskelbiant ir gali pradėti eiti terminai, kuriems suėjus, suinteresuotasis asmuo gali prarasti savo teises. Šaukimo įteikimo atveju pranešime turi būti nurodyta, kad dokumente pateiktas šaukimas į teismą, kuriam nepaklusus gali kilti neigiamos teisinės pasekmės.

3. Dokumentuose turi būti nurodyta data, nuo kurios pranešimas buvo iškabintas, ir data, kurią jis buvo nuimtas.

<...>

188 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimo paskelbiant viešai momentas

Laikoma, kad procesinis dokumentas buvo įteiktas praėjus vienam mėnesiui nuo pranešimo paskelbimo. Bylą nagrinėjantis teismas gali nustatyti ilgesnį terminą.“

23 Vokietijos civilinio proceso kodekso 331 straipsnyje „Sprendimo priėmimas už akių“ nustatyta:

„1. Jei ieškovas prašo, kad atsakovo, kuris neatvyko į teismo posėdį, atžvilgiu sprendimas būtų priimtas už akių, laikoma, jog ieškovo per posėdį nurodyti faktai yra pripažinti. Ši taisyklė netaikoma faktams, kuriais siekiama pagrįsti teismo jurisdikciją pagal 29 straipsnio 2 dalį arba 38 straipsnį.

2. Jei ieškovo pateikti argumentai pagrindžia pateiktus reikalavimus, juos reikia tenkinti, o jei ne – atmesti ieškinį.

3. Jei, priešingai, nei nustatyta 276 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje ir 2 dalyje, atsakovas laiku nenurodo, kad nori ginčyti ieškinį, teismas ieškovo prašymu sprendimą priima be žodinio bylos nagrinėjimo; ši taisyklė netaikoma, jei teismas atsakovo pareiškimą gauna dar prieš perduodant teisėjų pasirašytą sprendimą teismo kanceliarijai. Reikalavimas gali būti pateiktas jau ieškinyje. Teismas gali priimti sprendimą be žodinio bylos nagrinėjimo ir tuomet, kai ieškovo pateikti argumentai nepagrindžia papildomo reikalavimo, jeigu ieškovas apie tokią galimybę buvo informuotas prieš priimant sprendimą.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

24 C. de Visser yra interneto domeno www.*****.de savininkas ir atsako už šią interneto svetainę. Šioje interneto svetainėje paspaudus nuorodą „Fotos und Videos“ („Nuotraukos ir vaizdo klipai“) matoma G nuotrauka. Kompiuterine pele spustelėjus nuorodą „für weitere Fotos hier klicken“ („norėdami pažiūrėti daugiau nuotraukų spauskite čia“), interneto svetainėje matyti įvairios ieškovės nuotraukos, kai kuriose apsinuoginusios.

- 25 Visa tai susiję su tuo, kad G maždaug 2003 m. susidomėjo C. de Visser interneto svetaine ir jo paslaugomis ir šiuo tikslu su juo susisiektė. Vėliau pastarasis, atstovaujamas savo bendradarbės ir pasamdyto fotografo, ją Vokietijoje nufotografavo; nuotraukų panaudojimo tikslas buvo „für eine Party“ („vienam vakarėliui“). Tačiau G niekuomet nesutiko, kad šios nuotraukos būtų viešai skelbiamos. Be to, dėl šių nuotraukų paskelbimo internete su ja niekuomet nebuvo kalbėta ir tuo klausimu nesudarytas joks konkretus susitarimas.
- 26 Tik 2009 m. G dėmesį į internete paskelbtas nuotraukas atkreipė jos bendradarbiai.
- 27 Tiek interneto svetainės teisiniame pranešime, tiek duomenų bazėje DENIC (internetu vardu (domenų) .de registras) kaip interneto svetainės administratorius nurodomas N*****, kurio adresas yra Dortmunde, (Vokietija). Tačiau Dortmundu telefonų knygoje tokio asmens nėra.
- 28 Tarnybinės stoties, kurioje patalpinta interneto svetainė, laikymo vieta nežinoma.
- 29 Interneto svetainės www.*****.de teisiniame pranešime nurodomas C. de Visser, kaip domeno savininko, adresas Ternezone (Nyderlandai) ir pašto adresas Venle (Nyderlandai). Tačiau šiais adresais įteikti procesinių dokumentų nebuvo įmanoma – siųsti laiški grąžinti su žymeniu „adresatas šiuo adresu nežinomas“. Į Nyderlandų konsulatui Miunchene (Vokietija) išsiųstą užklausą buvo atsakyta, kad atsakovas Nyderlandų gyventojų registre neįregistruotas.
- 30 Suteikęs pagalbą G bylinėjimosi išlaidoms padengti, 2010 m. vasario 8 d. nutartimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė įteikti bylos iškėlimo dokumentą paskelbiant jį viešai ir vykdyti parengiamąją rašytinę proceso dalį. Prieš tai per pagalbos bylinėjimosi išlaidoms padengti procedūrą nesėkmingai buvo bandoma įvairiais adresais paprastu paštu nusiųsti C. de Visser ieškinio kopiją.
- 31 Bylos iškėlimo dokumento įteikimas paskelbiant jį viešai pagal Vokietijos civilinio proceso teisę nagrinėjamu atveju buvo atliktas pranešimą apie šį įteikimą iškabinus *Landgerichts Regensburg* skelbimų lentoje laikotarpiu nuo 2010 m. vasario 11 d. iki 2010 m. kovo 15 d. Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo dieną pranešime nustatytas terminas C. de Visser pranešti, ar jis nori ginti savo teises, pasibaigė taip ir nesulaukus jo atsakymo. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, tokiomis aplinkybėmis darytina prielaida, kad atsakovas apie šį ginčą iki šiol nieko nežino.
- 32 Šis teismas priduria, kad jei atsižvelgiant į Sąjungos teisės taisykles nacionalinėje teisėje esančia galimybe bylos iškėlimo dokumentą įteikti paskelbiant jį viešai negalima pasinaudoti, G teliktų nurodyti kitus C. de Visser adresus, kuriais dokumentas gali būti įteiktas, o tai jai tikriausiai yra neįmanoma, nes šių adresų ji nežino arba negali nustatyti. Be to, tai gali pažeisti Chartijos 47 straipsnio pirmą pastraipą, nes, teisiškai vertinant, iš G būtų atimta teisė į jai garantuojamą veiksmingą teisminę pagalbą.
- 33 Kadangi *Landgericht Regensburg* kilo tam tikrų abejonių dėl Reglamento Nr. 44/2001 taikymo ir aiškinimo, taip pat dėl taikytinos materialinės teisės nustatymo pagrindinėje byloje, jis nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [ESS] 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirma sakinio dalis, siejama su <...> Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos 1 sakiniu, arba kitos Europos teisės nuostatos draudžia vadinamąjį „procesinių dokumentų įteikimą paskelbiant viešai“ pagal nacionalinę teisę (pagal Vokietijos civilinio proceso kodekso 185–188 straipsnius vieno mėnesio laikotarpiui iškabinant pranešimą teismo, kuris priėmė sprendimą dėl įteikimo, skelbimų lentoje), jei kita civilinio proceso šalis savo interneto svetainėje nurodo savo adresą Europos Sąjungos teritorijoje, tačiau jai procesinių dokumentų įteikti negalima, nes atsakovas ten nebūna, ir apskritai negali būti nustatyta, kur jis šiuo metu yra?

2. Jei atsakymas į [pirmąjį] klausimą būtų teigiamas:

ar nacionalinis teismas nacionalinės teisės taisyklių, pagal kurias, atsižvelgiant į ligšiolinę Teisingumo Teismo praktiką (naujausia byla – 2010 m. sausio 12 d. Sprendimas *Petersen*, C-341/08 [Rink. p. I-47]), leidžiama procesinius dokumentus įteikti paskelbiant juos viešai, turi netaikyti ir tuomet, jei pagal nacionalinę teisę tokia kompetencija suteikiama tik *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas),

ir

ar ieškovė, kad galėtų įgyvendinti savo teises, privalo pranešti teismui naują adresą, kuriuo būtų galima pakartotinai išsiųsti atsakovui bylos iškėlimo dokumentą, nes pagal nacionalinę teisę, neįteikus procesinių dokumentų paskelbiant juos viešai ir nežinant atsakovo buvimo vietos, teismo procesas negalėtų būti pradėtas?

3. Tuo atveju, jei atsakymas į [pirmąjį] klausimą būtų neigiamas: ar nagrinėjamu atveju <...> Reglamento <...> Nr. 44/2001 <...> 26 straipsnio 2 dalis draudžia priimti sprendimą už akių pagal Vokietijos civilinio proceso kodekso 331 straipsnį, t. y. išduoti neginčytinų reikalavimų vykdomąjį raštą, kaip tai suprantama pagal <...> Reglamentą <...> Nr. 805/2004 <...>, jeigu siekiama, kad būtų sumokėta ne mažesnė kaip 20 000 eurų kompensacija už neturtinę žalą ir palūkanos bei 1 419,19 euro suma advokato išlaidoms padengti ir palūkanos?

Kiti klausimai pateikiami su sąlyga, kad ieškovės ieškinys gali būti toliau nagrinėjamas, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo pateiktus atsakymus į [1–3] klausimus <...>:

4. Ar Reglamentas Nr. 44/2001, atsižvelgiant į jo 4 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnio 3 punktą, taikomas ir tuomet, kai atsakovas civilinėje byloje, dėl kurio veiksmų administruojant interneto svetainę buvo pareikštas ieškinys, kuriuo reikalaujama uždrausti atlikti tam tikrus veiksmus, nurodoma pateikti tam tikrą informaciją ir atlyginti neturtinę žalą, – kaip preziumuojama – yra Sąjungos pilietis, kaip tai suprantama pagal ESS 9 straipsnio 2 sakinį, tačiau jo buvimo vieta nėra žinoma, todėl spėjama, tačiau jokių būdu tiksliai nežinoma, kad jis šiuo metu yra už Sąjungos teritorijos ir teritorijos, kuriai taikoma Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, kuri buvo pasirašyta 1988 m. rugsėjo 16 d. Lugane, ribų, o tiksli tarnybinės stoties, kurioje patalpinta interneto svetainė, vieta nėra žinoma, nors būtų logiška manyti, kad ji yra Sąjungos teritorijoje?

5. Jei šioje byloje Reglamentas Nr. 44/2001 taikomas: ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto frazė „vietos, kurioje <...> žalą sukėlęs įvykis <...> gali įvykti“ (galimo) asmens teisių į privatumą pažeidimo atveju interneto svetainėje pateikiant turinį aiškintina ta prasme, kad:

[ieškovė] gali interneto svetainę administruojančiam asmeniui pareikšti ieškinį dėl uždraudimo atlikti tam tikrus veiksmus, nurodymo pateikti tam tikrą informaciją ir neturtinės žalos atlyginimo, nesvarbu, kur atsakovas įsikūręs (Sąjungos teritorijoje ar už jos ribų), taip pat valstybės narės, kurios teritorijoje interneto svetainė pasiekama, teismuose,

arba

ar tam, kad valstybės narės, kurioje atsakovas nėra įsikūręs arba nėra jokių įrodymų, kad atsakovas yra šios valstybės narės teritorijoje, teismas turėtų jurisdikciją, reikia, kad būtų specialus, platesnis nei vien techniškai įmanomo pasiekiamumo ryšys tarp skundžiamo turinio arba interneto svetainės ir teismo buvimo vietos valstybės (ryšys su atitinkama valstybe)?

6. Jei būtų reikalaujama tokio specialaus ryšio su atitinkama valstybe: kokiais kriterijais vadovaujantis jis nustatomas?

Ar svarbu tai, kad aptariama interneto svetainė, remiantis ją administruojančio asmens tikslais, tikslingai skirta (taip pat) interneto naudotojams teismo buvimo vietos valstybėje, ar pakanka to, kad interneto svetainėje pateikiama informacija yra objektyviai susijusi su teismo buvimo vietos valstybe ta prasme, kad konkretaus atvejo aplinkybėmis, visų pirma atsižvelgiant į interneto svetainės, dėl kurios pateikti atitinkami reikalavimai, turinį, faktiškai gali būti įvykęs priešingų interesų – ieškovės interesų į privatumo apsaugą ir atsakovo interesų plėtoti savo interneto svetainę – konfliktas arba jis galėjo įvykti ar įvyko dėl to, kad vienas ar keli iš nukentėjusiosios, kurios privatumo teisės buvo pažeistos, pažįstamų asmenų susipažino su interneto svetainės turiniu?

7. Ar nustatant specialų ryšį su valstybe turi reikšmės, kiek kartų buvo prisijungta prie interneto svetainės, dėl kurios pateikti atitinkami reikalavimai, iš teismo buvimo vietos valstybės?
8. Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi jurisdikciją dėl pirma minėtų klausimų: ar 1995 m. kovo 7 d. Teisingumo Teismo sprendime *Shevill ir kt.* (C-68/93; Rink. p. I-415) nustatyti teisės principai taikomi ir aprašytu atveju?
9. Jei nustatant jurisdikciją nereikalaujama jokio specialaus ryšio su valstybe arba preziumuojant tokį ryšį pakanka, kad informacija, dėl kurios pateikti atitinkami reikalavimai, yra objektyviai susijusi su teismo buvimo vietos valstybe ta prasme, kad konkretaus atvejo aplinkybėmis, visų pirma atsižvelgiant į interneto svetainės, dėl kurios pateikti atitinkami reikalavimai, turinį, priešingų interesų konfliktas teismo buvimo vietos valstybėje faktiškai gali būti įvykęs arba jis galėjo įvykti ar įvyko dėl to, kad vienas ar keli iš nukentėjusiosios, kurios privatumo teisės buvo pažeistos, pažįstamų asmenų susipažino su interneto svetainės turiniu, ir specialaus ryšio su atitinkama valstybe buvimas gali būti preziumuojamas nereikalaujant nustatyti, kiek minimaliai kartų turi būti prisijungta prie svetainės, dėl kurios pateikti atitinkami reikalavimai, iš teismo buvimo vietos valstybės; arba Reglamentas Nr. 44/2001 šiuo atveju visiškai netaikomas:

ar <...> Direktyvos 2000/31 <...> 3 straipsnio 1 ir 2 dalys aiškintinos taip, kad šios nuostatos yra kolizinės ta prasme, jog pagal jas, kalbant ir apie civilinės teisės sritį, turi būti taikoma tik kilmės valstybėje galiojanti teisė, netaikant nacionalinių kolizinių normų,

arba

ar šios nuostatos yra korekcinio pobūdžio materialinės teisės lygmeniu, dėl ko pagal nacionalines kolizijos normas taikytina pripažintos teisės materialinis teisinis rezultatas modifikuojamas turinio atžvilgiu ir apribojamas kilmės valstybės reikalavimais?

10. Jei <...> Direktyvos 2000/31 3 straipsnio 1 ir 2 dalys yra kolizinio pobūdžio:

Ar pagal šias nuostatas tereikalaujama taikyti tik kilmės valstybės materialinės teisės nuostatas, ar ir joje galiojančias kolizines normas, todėl kilmės valstybės teisės nuoroda į paskirties valstybės teisę išlieka įmanoma?

11. Jei <...> direktyvos 3 straipsnio 1 ir 2 dalys yra kolizinio pobūdžio:

Ar nustatant paslaugų teikėjo įsisteigimo vietą turi būti remiamasi jo (spėjama) dabartine buvimo vieta, jo buvimo vieta tuo metu, kai buvo pradėtos skelbti ieškovės nuotraukos, ar (spėjama) tarnybinės stoties, kurioje patalpinta interneto svetainė, buvimo vieta?“

³⁴ 2011 m. spalio 28 d. laišku Teisingumo Teismo kancleris persiuntė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui 2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *eDate Advertising ir kt.* (C-509/09 ir C-161/10, Rink. p. I-10269) kopiją, prašydamas nurodyti, ar atsižvelgdamas į šį sprendimą jis norėtų palikti savo 5–11 prejudicinius klausimus.

- 35 2011 m. lapkričio 10 ir 16 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2011 m. lapkričio 10 ir 16 d., prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pranešė, kad atsisako 5–10 klausimų, tačiau palieka 11 klausimą, tik pakeičia jį taip:

„Ar, atsižvelgiant į <...> Sprendimą *eDate Advertising ir kt.* (C-509/09 ir C-161/10), Direktyvos 2000/31 <...> 3 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad jei paslaugų teikėjo įsisteigimo vieta nežinoma ir gali būti, kad ji yra ne Europos Sąjungos teritorijoje, taikytina teisė suderintoje srityje nustatoma tik pagal valstybės narės, kurioje nukentėjusysis turi savo gyvenamąją vietą arba nuolatinę gyvenamąją vietą, teisę, arba

ar Direktyva 2000/31 <...> suderintoje srityje būtina užtikrinti, kad elektroninės komercijos paslaugų teikėjui nebūtų taikomi griežtesni reikalavimai negu numatytieji pagal valstybės narės, kurios pilietybę paslaugų teikėjas tikriausiai turi, materialinę teisę, arba

ar tokiu atveju Direktyva 2000/31 <...> suderintoje srityje reikia užtikrinti, kad šių paslaugų teikėjui nebūtų taikomi griežtesni reikalavimai negu numatytieji pagal visose kitose valstybėse narėse taikomą materialinę teisę?“

- 36 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismo prašoma priimti sprendimą tik dėl pirmųjų keturių prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktų klausimų ir dėl paskutiniojo, naujai išdėstyto klausimo.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl ketvirtojo klausimo

- 37 Ketvirtuoju klausimu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia iš esmės išsiaiškinti, ar aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, Reglamento Nr. 44/2001 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama taikyti to paties reglamento 5 straipsnio 3 punktą ieškiniui dėl dėl administruojant interneto svetainę padarytos žalos atsakovui, kuris tikriausiai yra Sąjungos pilietis, tačiau jo buvimo vieta nežinoma.
- 38 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą šis teismas iš tiesų nurodo, kad nors daug aplinkybių rodo, jog atsakovas yra Sąjungos teritorijoje, negalima absoliučiai teigti, kad taip ir yra. Todėl pirmiausia jam kyla klausimas, kaip aiškinti kriterijų „nuolatinė gyvenamoji vieta yra ne valstybėje narėje“, pagal kurį, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 4 straipsnio 1 dalį, vietoje šio reglamento suvienodintų taisyklių turėtų būti taikomos nacionalinės jurisdikcijos taisyklės.
- 39 Šiuo klausimu primintina, pirma, kad tokiomis aplinkybėmis, kai atsakovo, valstybės narės piliečio, nuolatinė gyvenamoji vieta yra nežinoma, suvienodintų jurisdikcijos taisyklių, nustatytų Reglamente Nr. 44/2001, vietoje tų, kurios galioja įvairiose valstybėse narėse, taikymas atitinka teisinio saugumo reikalavimą ir šiuo reglamentu siekiamą tikslą – sustiprinti Sąjungoje įsisteigusių asmenų teisinę apsaugą, sudarant sąlygas ir ieškovui lengvai nustatyti teismą, kuriame jis galėtų iškelti bylą, ir atsakovui pagrįstai numatyti teismą, kuriame jam gali būti iškelta byla (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Hypoteční banka*, C-327/10, Rink. p. I-11543, 44 punktą).
- 40 Antra, Reglamento Nr. 44/2001 4 straipsnio 1 dalyje vartojamą sąvoką „nuolatinė gyvenamoji vieta yra ne valstybėje narėje“ reikia suprasti taip, kad suvienodintas jurisdikcijos taisyklės vietoje nacionalinių taisyklių galima taikyti tik tuomet, su sąlyga, kad teismas, į kurį buvo kreiptasi su ieškiniu, turi įrodymų, leidžiančių daryti išvadą, kad atsakovas, Sąjungos pilietis, neturintis nuolatinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje, kurioje yra tas teismas, iš tiesų nuolat gyvena už Sąjungos teritorijos ribų (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Hypoteční banka* 42 punktą).

- 41 Nesant tokių įrodymų, valstybės narės teismo tarptautinė jurisdikcija nustatoma pagal Reglamentą Nr. 44/2001, jei įvykdomos šiame reglamente nustatytų jurisdikcijos taisyklių, įskaitant visų pirma jo 5 straipsnio 3 punkte nustatytą taisyklę, susijusią su delikto arba kvazidelikto bylomis, taikymo sąlygos.
- 42 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, jog aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, Reglamento Nr. 44/2001 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji nekliudo taikyti to paties reglamento 5 straipsnio 3 punkto ieškiniui dėl atsakomybės už interneto svetainės administravimą atsakovui, kuris tikriausiai yra Sąjungos pilietis, tačiau jo buvimo vieta nežinoma, jei teismas, į kurį buvo kreiptasi su ieškiniu, neturi įrodymų, leidžiančių daryti išvadą, jog minėtas atsakovas iš tiesų nuolat gyvena už Sąjungos teritorijos ribų.

Dėl pirmojo klausimo ir trečiojo klausimo pirmos dalies

- 43 Pirmuoju klausimu ir trečiojo klausimo pirma dalimi, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama priimti sprendimą už akių atsakovo, kuriam, nesant galimybės nustatyti jo gyvenamosios vietos, bylos iškėlimo dokumentas, vadovaujantis nacionaline teise, buvo įteiktas paskelbiant jį viešai, atžvilgiu.
- 44 Šiuo klausimu pirmiausia pažymėtina, kad Reglamento Nr. 44/2001, kaip ir 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeistos konvencijomis dėl naujų valstybių narių prisijungimo prie šios konvencijos, tikslas yra ne suvienodinti visas valstybių narių proceso taisykles, o reguliuoti teismų jurisdikcijos sprendžiant civilines ir komercines bylas klausimą šioms valstybėms bendraujant ir palengvinti teismų sprendimų vykdymą (minėto Sprendimo *Hypoteční banka* 37 punktą).
- 45 Nors, nesant vidaus procedūrų sistemą reglamentuojančių Sąjungos teisės aktų, valstybės narės, naudodamosi procesine autonomija, pačios turi nustatyti procesines taisykles, kurios taikomos jų teismuose pareikštiems ieškiniams, minėtos taisyklės neturi pažeisti Sąjungos teisės ir, konkrečiai kalbant, Reglamento Nr. 44/2001 nuostatų.
- 46 Remiantis tuo darytina išvada, kad, atsižvelgiant į minėto reglamento taikymo sritį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis nacionalinės teisės nuostata, gali vykdyti procesą asmens, kurio buvimo vieta nežinoma, atžvilgiu tik tuomet, jei tai nepažeidžia šiame reglamente nustatytų jurisdikcijos taisyklių.
- 47 Kalbant apie reikalavimus, kurių reikia laikytis procese, pasakytina, jog visomis Reglamento Nr. 44/2001 nuostatomis išreiškiamas ketinimas užtikrinti, kad, atsižvelgiant į šio reglamento tikslus, procesai, per kuriuos priimami teismo sprendimai, vyktų užtikrinant teisę į gynybą (žr. 1980 m. gegužės 21 d. Sprendimo *Denlauler*, 125/79, Rink. p. 1553, 13 punktą ir 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Gambazzi*, C-394/07, Rink. I-2563, 23 punktą).
- 48 Tačiau reikalavimas užtikrinti teisę į gynybą, kaip įtvirtinta ir Chartijos 47 straipsnyje, turi būti įgyvendinamas kartu užtikrinant ieškovo teisę kreiptis į teismą, kad šis priimtų sprendimą dėl ieškovo reikalavimų pagrįstumo.
- 49 Dėl šio aspekto Teisingumo Teismas minėto Sprendimo *Gambazzi* 29 punkte yra nusprendęs, jog pagrindinės teisės, kaip antai teisių į gynybą užtikrinimas, nėra absoliuti prerogatyva ir gali būti ribojamos. Tačiau tokie apribojimai turi faktiškai atitikti bendrojo intereso tikslus, kurių siekiama aptariama priemone, ir siekiamo tikslo atžvilgiu nebūti neproporcingas šių teisių pažeidimas.

- 50 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog siekis išvengti situacijų, kai atsisakoma vykdyti teisingumą, kuriose ieškovas atsidurtų dėl to, kad negali nustatyti atsakovo buvimo vietos, yra toks bendrojo intereso tikslas (minėto Sprendimo *Hypoteční banka* 51 punktą).
- 51 Kiek tai susiję su reikalavimu išvengti neproporcingo gynybos teisių pažeidimo, svarbu pažymėti, kad jis nustatytas Reglamento Nr. 44/2001 26 straipsnio 2 dalyje įtvirtintoje taisyklėje, pagal kurią Teismas sustabdo bylos procesą, kol įrodoma, kad atsakovas turėjo galimybę laiku gauti bylos iškėlimo arba lygiavertį dokumentą, kad galėtų pasirengti savo gynybai arba kad buvo imtasi visų šiam tikslui būtinų priemonių.
- 52 Viena vertus, dėl šios nuostatos taikytinumo pirmiausia pažymėtina, kad aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, taisyklės, į kurias nurodoma Reglamento Nr. 44/2001 26 straipsnio 3 ir 4 dalyse, t. y. Reglamento Nr. 1393/2007 19 straipsnis ar 1965 m. Hagos konvencijos 15 straipsnis, to nedraudžia.
- 53 Iš tiesų, nors procese nedalyvavusiam atsakovui bylos iškėlimo dokumento įteikimo teisėtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į minėtos konvencijos nuostatas (2005 m. spalio 13 d. Sprendimo *Scania Finance France*, C-522/03, Rink. p. I-8639, 30 punktą) ir *a fortiori* į minėto Reglamento Nr. 1393/2007 nuostatas. Tačiau ši taisyklė galioja tik tiek, kiek taikomos minėtos nuostatos. Ir Reglamento Nr. 1393/2007 1 straipsnio 2 dalyje, ir 1965 m. Hagos konvencijos 1 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta, kad šie norminiai aktai „netaikomi, jeigu nežinomas asmens, kuriam turi būti įteiktas dokumentas, adresas“.
- 54 Todėl aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, konstatuotina, kad nei Reglamento Nr. 1393/2007 19 straipsnis, nei 1965 m. Hagos konvencijos 15 straipsnis neturi būti taikomi, nes nežinomas atsakovo adresas.
- 55 Kita vertus, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 44/2001 26 straipsnio 2 dalies aiškinimu, šią nuostatą, kaip neseniai nusprendė Teisingumo Teismas, reikia suprasti taip, kad pagal šį reglamentą tuo atveju, kai nėra aišku, jog atsakovas turėjo galimybę gauti bylos iškėlimo dokumentą, jurisdikciją turintis teismas gali pagrįstai tęsti procesą, tik jeigu imtasi visų būtinų priemonių, siekiant suteikti jam galimybę apsiginti. Tam teismas, į kurį kreiptasi su ieškiniu, turi įsitikinti, kad siekiant surasti atsakovą buvo imtasi visų paieškos priemonių, kurių reikalaujama pagal rūpestingumo ir sąžiningumo principus (žr. minėto Sprendimo *Hypoteční banka* 52 punktą).
- 56 Žinoma, net jeigu šios sąlygos įvykdomos, galimybė atsakovui nežinant tęsti procesą, procesinius dokumentus „įteikus paskelbus juos viešai“, kaip yra pagrindinėje byloje, riboja šio atsakovo teisės į gynybą. Vis dėlto šis apribojimas pateisinamas atsižvelgiant į ieškovo teisę į veiksmingą apsaugą, nes jeigu toks įteikimas nevyktų, ši teisė liktų neveiksminga (žr. minėto Sprendimo *Hypoteční banka* 53 punktą).
- 57 Iš tikrųjų, kitaip nei atsakovas, kuris, netekęs galimybės veiksmingai apsiginti, turės galimybę reikalauti jo teisių į gynybą užtikrinimo užginčijęs pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punktą jo atžvilgiu priimto sprendimo pripažinimą, ieškovas gali netekti bet kokios galimybės kreiptis į teismą (žr. minėto Sprendimo *Hypoteční banka* 54 punktą).
- 58 Be to, iš Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos matyti, kad 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje, kuri atitinka Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą, garantuojama teisė į teisingą bylos nagrinėjimą ir nedraudžiama „pranešti iškabinant pranešimą skelbimų lentoje“, jei suinteresuotųjų asmenų teisės yra tinkamai apsaugotos (žr. 2003 m. balandžio 10 d. EŽTT sprendimą *Nunes Dias prieš Portugaliją*, *Recueil des arrêts et décisions* 2003-IV).

- 59 Todėl į pirmąjį klausimą ir trečiojo klausimo pirmą dalį reikia atsakyti, kad Sąjungos teisė turi būti aiškinama kaip nedraudžianti priimti sprendimo už akių atsakovo, kuriam, nesant galimybės nustatyti jo buvimo vietos, bylos iškėlimo dokumentas, vadovaujantis nacionaline teise, buvo įteiktas paskelbiant jį viešai, atžvilgiu, jei teismas, į kurį buvo kreiptasi su ieškiniu, prieš tai įsitikino, kad siekiant surasti šį atsakovą buvo imtasi visų paieškos priemonių, kurių reikalaujama pagal rūpestingumo ir sąžiningumo principus.

Dėl antrojo klausimo

- 60 Atsižvelgiant į ankstesniame punkte į pirmąjį klausimą pateiktą atsakymą, į antrąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl trečiojo klausimo antros dalies

- 61 Trečiojo klausimo antra dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia atsakovo, kurio adresas nežinomas, atžvilgiu už akių priimtą sprendimą pripažinti Europos vykdomuoju raštu, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 805/2004.
- 62 Iš tiesų už akių priimtas teismo sprendimas laikomas vykdomuoju raštu, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 3 straipsnį, ir gali būti pripažįstamas Europos vykdomuoju raštu. Kaip pažymima Reglamento Nr. 805/2004 6 konstatuojamojoje dalyje, skolininkui nepateikus prieštaravimo, kaip nustatyta šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punkte, gali susidaryti tokia padėtis, kai neatvykstama į teismo posėdį arba neįvykdomas teismo prašymas raštu pateikti pranešimą apie ketinimą ginčyti ieškinį.
- 63 Tačiau pagal to paties reglamento 14 straipsnio 2 dalį „šiuo reglamente įteikimas pagal 1 dalies nuostatas yra neleistinas, jei skolininko adresas tiksliai nežinomas“.
- 64 Taigi iš paties Reglamento Nr. 805/2004 teksto matyti, kad, nesant galimybės nustatyti atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos, už akių priimtas teismo sprendimas negali būti pripažintas Europos vykdomuoju raštu. Ši išvada taip pat išplaukia iš šio reglamento tikslų ir bendros struktūros analizės. Iš tiesų minėtu reglamentu nustatoma nuo bendros teismo sprendimų pripažinimo sistemos nukrypti leidžianti tvarka, kurios sąlygos iš principo turi būti aiškinamos siaurai.
- 65 Taip pat Reglamento Nr. 805/2004 10 konstatuojamojoje dalyje pažymima, kad kai skolininkui nedalyvaujant procese valstybės narės teismas priėmė sprendimą dėl neginčytino reikalavimo, bet kokių kliūčių panaikinimas valstybėje narėje, kurioje turi būti vykdomas sprendimas, yra neatsiejamas ir priklauso nuo pakankamos garantijos, kad laikomasi gynybos teisių.
- 66 Be to, kaip matyti iš šio sprendimo 57 straipsnio, galimybė atsakovui prieštarauti dėl jo atžvilgiu už akių priimto sprendimo pripažinimo pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punktą leidžia jam įgyvendinti savo gynybos teises. Tačiau šios garantijos nebūtų, jei aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, atsakovo, kuris nežinojo apie bylą, atžvilgiu už akių priimtas sprendimas būtų pripažintas kaip Europos vykdomasis raštas.
- 67 Todėl manytina, kad atsakovo, kurio adresas nežinomas, atžvilgiu už akių priimtas sprendimas neturi būti pripažįstamas Europos vykdomuoju raštu, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 805/2004.
- 68 Todėl į trečiojo klausimo antrą dalį reikia atsakyti, kad Sąjungos teisė turi būti aiškinama kaip draudžianti atsakovo, kurio adresas nežinomas, atžvilgiu už akių priimtą sprendimą pripažinti Europos vykdomuoju raštu, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 805/2004.

Dėl vienuoliktojo klausimo

- 69 Vienuoliktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2000/31 3 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad jas reikia taikyti tuomet, kai informacinės visuomenės paslaugų teikėjo įsisteigimo vieta nežinoma.
- 70 Šiuo klausimu konstatuotina, kad iš minėto Sprendimo *eDate Advertising ir kt.* aiškiai matyti, jog nagrinėjamo informacinės visuomenės paslaugų teikėjo įsisteigimas valstybėje narėje yra ir Direktyvos 2000/31 3 straipsnyje nustatytos tvarkos pagrindas, ir jos taikymo sąlyga. Iš tiesų minėta tvarka siekiama užtikrinti laisvą informacinės visuomenės paslaugų judėjimą tarp valstybių narių, taikant minėtoms paslaugoms valstybės narės, kurioje tų paslaugų teikėjai yra įsisteigę, teisinę tvarką (minėto Sprendimo *eDate Advertising ir kt.* 66 punktas).
- 71 Kadangi galimybė taikyti minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 ir 2 dalis priklauso nuo to, ar nustatoma valstybė narė, kurios teritorijoje atitinkamas informacinės visuomenės paslaugų teikėjas yra faktiškai įsisteigęs (minėto Sprendimo *eDate Advertising ir kt.* 68 punktas), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar atsakovas pagrindinėje byloje yra faktiškai įsisteigęs kurios nors valstybės narės teritorijoje. Nesant tokios įsisteigimo vietos, Direktyvos 2000/31 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka netaikoma.
- 72 Tokiomis aplinkybėmis į vienuoliktąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2000/31 3 straipsnio 1 ir 2 dalys neturi būti taikomos tuomet, kai informacinės visuomenės paslaugų teikėjo įsisteigimo vieta nežinoma, nes ši nuostata taikoma tik tuomet, jei nustatoma valstybė narė, kurios teritorijoje atitinkamas paslaugų teikėjas yra faktiškai įsisteigęs.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 73 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiama taikyti to paties reglamento 5 straipsnio 3 punkto ieškiniui dėl administruojant interneto svetainę padarytos žalos atsakovui, kuris tikriausiai yra Sąjungos pilietis, tačiau jo buvimo vieta nežinoma, jei teismas, į kurį buvo kreiptasi su ieškiniu, neturi įrodymų, leidžiančių daryti išvadą, jog minėtas atsakovas iš tiesų nuolat gyvena už Europos Sąjungos teritorijos ribų.
2. Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiama priimti sprendimo už akių atsakovo, kuriam, nesant galimybės nustatyti jo buvimo vietos, bylos iškėlimo dokumentas, vadovaujantis nacionaline teise, buvo įteiktas paskelbiant jį viešai, atžvilgiu, jei teismas, į kurį buvo kreiptasi su ieškiniu, prieš tai įsitikino, kad siekiant surasti šį atsakovą buvo imtasi visų paieškos priemonių, kurių reikalaujama pagal rūpestingumo ir sąžiningumo principus.
3. Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama atsakovo, kurio adresas nežinomas, atžvilgiu už akių priimtą sprendimą pripažinti Europos vykdomuoju raštu, kaip tai suprantama pagal 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 805/2004, sukuriantį neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą.
4. 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje 3 straipsnio 1 ir 2 dalys neturi būti taikomos tuomet, kai informacinės visuomenės paslaugų teikėjo įsisteigimo vieta nežinoma, nes ši nuostata taikoma tik tuomet, jei nustatoma valstybė narė, kurios teritorijoje atitinkamas paslaugų teikėjas yra faktiškai įsisteigęs.

Parašai.